

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: IZKLJUCNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE in Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaia vsak torek in petek

Liubliana, petek 4. septembra 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0'60

Ukrepi za povečanje lesne proizvodnje v Italiji

Korporacijsko ministrstvo je dalo pokrajinskim prefektom navodila za povečanje lesne proizvodnje. V okrožnici je navedeno, da nekateri lastniki in zakupniki gozdov ovirajo proizvodnjo lesa v nameri in nakani, da bi dosegli višje cene. Da se take nakane preprečijo, so prefekti pooblašeni, da rekvirirajo one gozdove, iz katerih se ne dobivajo zadostne količine lesa za normalni konsum. Rekvizicije ali zaplembe gozdov izvršujejo prefekti v sporazumu s krajevnim poveljništvom gozdne milice.

Lastniki ali zakupniki gozdov dobijo rok, do katerega mora biti izvršena sečnja. Če sečnja ni izvršena v določenem roku, se gozd zapleni. Izvršitev sečnje poveri korporacijski odbor za razdeljevanje lesa kaki tvrdki, ki izroči potem izkupiček za les prefekturi. Lastnik gozda dobi plačilo za les po uradni ceni, odtegujejo pa se od tega stroški in globa. Obračunavanje vodi gozdna milica, ki določa tudi obseg in način sečnje.

Rekvizicija pa ne velja samo za neizkoriščane gozdove, temveč tudi za vse zaloge lesa, ki se iz spekulativnih namenov odtegujejo normalni potrošnji. Tak les se zapleni v skladiščih, pri žagah, na transportih in tudi v vsaki fazi predelave.

Pri korporacijskem ministrstvu je bil ustanovljen sklad za izenačenje cen gradbenega lesa. Iz tega sklada se plačujejo difference med maksimalno domačo tržno ceno gradbenega lesa in nabavno ceno ter stroški uvoza. To velja samo za les, ki ga uvažajo posamezne tvrdke, ne pa za les, ki ga je uvozila uvozna centrala »Società nazionale Importazione del Legname«. Za les, ki je bil uvožen letos pred 1. junijem, se difference iz tega sklada ne izplačujejo.

Italijansko filmsko gospodarstvo

Dohodki italijanskih kinematografov so od vstopnin lani znašali okrog 906 milijonov lir. V dveh letih so narasli za 309 milijonov ali za nad 50%. Država je prejela od lanskega dohodka 130 milijonov. Letos bodo dohodki dosegli približno 1300 milijonov.

Izvoz filmov v inozemstvo se je lani povečal za 30%. Pospeševanju tega izvoza služi sklad 40 milijonov lir, ki je bil ustanovljen pri avtonomnem oddelku za filmski kredit zavoda Banca Nazionale del Lavoro. Država in banka sta udeleženi pri tem skladu vsaka s polovico. Sporazum o izmenjavi in izdelovanju skupnih filmov je že sklenjen z Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo. L. 1938. je bil uveden monopol za uvoz filmov. L. 1940. je bilo uvoženih 181, lani pa 150 filmov, med njimi 74 nemških. Država izdatno podpira filmsko industrijo, kontrolira pa tudi proizvodjalne stroške.

Nova ležišča živo-srebrnih rud

V severnoameriški državi Idaho so odkrili na približno 400.000 ton cenjeno ležišče rud, ki vsebujejo živo srebro. Strokovnjaki, ki jih je poslal Bureau of Mines, so odkrili taka rudna ležišča tudi v Nevadi, Kaliforniji in Oregonu.

Razvoj trgovine in italijanska trgovinska mornarica

Naj bo smer nacionalne in mednarodne gospodarske obnove po vojni kakršna koli, je vendar gotovo, da bo blagovna zamenjava med temeljnimi elementi obnove. Kajti trgovina, domača in zunanja, ima nenadomestljivo funkcijo v gospodarstvu narodov ter je bistven del vse zamotane in raznolične človeške delavnosti, usmerjene v izkoriščanje in uporabljanje naravnih bogastev. Trgovina je obroč vsega gospodarskega kroženja, ki gre od proizvodnje do potrošnje ter do prihranitve dobrin.

Problem trgovinske delavnosti odpira drugo, nič manj zanimivo in važno vprašanje, t. j. potrebo povečanja naše trgovinske mornarice v prvem povojnem času. Notranja in zunanja trgovina Italije se mora namreč po vojni povečati po množini in vrednosti zaradi večjega obsega našega gospodarskega kompleksa — sredozemske in severnoafriške življenjskega prostora — zlasti pa zaradi čisto posebnega položaja naše dežele v primeri s središči kontinentalne proizvodnje. Da pa bo večja trgovina tudi možna, je potrebna na eni strani skladnost in trgovinski, bančni, zavarovalni in najemniški organizaciji, na drugi strani

pa razpoložljivost znatnih prevoznih sredstev, in sicer pomorskih, kopnih, zračnih in rečnih.

V naslednjem se bomo omejili na vprašanja naše trgovinske mornarice, ki bodo nastala zaradi nujnega povečanja naše notranje in zunanje trgovine.

»L'Annuario statistico italiano« navaja za leto 1939, naslednje podatke o italijanski trgovinski mornarici. Vseh ladij je bilo 3561 s skupno tonažo 2.106.228 ton. Od vseh ladij je bilo 2301 jadrnic s skupno tonažo 98.228 ton, 1351 ladij pa je bilo na mehanični pogon s skupno tonažo 2.008.000 ton. Italijansko trgovinsko brodogradnjo je število ladij in njih nosilnosti se je izkazalo pred sedanjim konfliktom nekoliko nezadostno za trgovinske potrebe dežele. Zlasti velja to za tovorno brodogradnjo. To ladjeve je moglo prevoziti samo 60% blaga, ki smo ga uvozili po morju, da so zaradi tega nastale težave za nekatere naše industrije, ki so uvažale surovine.

Da se temu nedostatku odopomore, je na eni strani potrebno, da se tovorno brodogradnjo zaposli za najnujnejše industrije in za prehrano naroda, da se ustanovijo nove redne zveze s pristanišči Črnega morja, Vzhodne Afrike, Sredozemlja, Mehškega zaliva in

Argentine in da se ustanovi monopolistična družba, ki naj zagotovi prednost italijanskim ladjam, na drugi strani pa se mora povečati naša trgovinska mornarica vsaj za 2 milijona ton (načrt izdelan od Corporazione del mare v juliju 1937). Končno se mora zakonodajni ukrepi pospeševati ladjedelstvo.

Nenadni izbruh vojne v trenutku, ko je bilo v gradnji prvo jedro novih tovornih ladij (31 motornih ladij s skupno približno 310.000 tonami), je ustavil oziroma počasn timer tempo novih gradenj. Istočasno pa so se morale zaradi vojne stare ladje v mnogo večji meri izkoriščati, da so se močno obrabile. Tudi v tem je razlog, da se mora trgovinska mornarica povečati, zlasti pa še zaradi povečanega tovornega prometa po vojni, večjega obsega italijanskega življenjskega prostora in geopolitičnega položaja Italije. Problem prilagoditve italijanske trgovinske mornarice novim zahtevam Italije je bil že načrt od vladnih in korporativnih organov in ga sedaj živahno raziskujejo tudi zainteresirane industrije.

(Po članku Gaetana Pistilla, ki ga je objavil v listu »Autarchia e commercio«.)

Romunsko gospodarstvo

V reviji »L'Europa S. O.« je objavil Antonio Giordano članek o romunskem gospodarstvu. Iz članka navajamo naslednje podatke:

Udeležba Romunije na milanskem velesejmu je povzročila, da so se začeli italijanski gospodarski krogi bolj živo zanimati za povečanje trgovinskih stikov med Italijo in Romunijo.

Preden začnemo razpravljati o romunskem gospodarstvu, moramo upoštevati številne teritorialne izpremembe, ki jih je doživela Romunija v zadnjih letih. Te spremembe so naravno vplivale tudi na romunsko gospodarstvo, vendar pa ne v tej meri, kakor bi se moglo misliti. V bistvu se sedanja Romunija ne razlikuje mnogo od Romunije iz l. 1919., ker je ustanovitev province Transilvanije v mnogem nadomestila odstopljeno ozemlje.

Dejansko ni sprememba mej znatneje škodovala romunskemu gospodarstvu, temveč ga je samo omejila. Z odstopitvijo Transilvanije Madžarski je Romunija izgubila svoje najboljše gozdne in živinorejske kraje, izguba Dobruđe pa je zadela samo romunsko kmetijstvo v nekaterih panogah. Naslednje številke nazorno kažejo vpliv političnih sprememb na romunsko poljedelstvo.

Romunija je pridelala (milijonov ton):

	1939	1940	1941
žit	44.5	13.7*	24.5*
rži	4.3	0.9*	3.9*
koruze	60.5	42.3*	46.5*
sladkorja	39.308	36.684	50.000

Romunsko gospodarstvo je doživelo v zadnjih letih nagel na-

* brez Besarabije, severne Bukovine in severne Transilvanije.

predek. Mogla pa bi Romunija še mnogo več pridelati, ker je donos zemlje v Romuniji mnogo manjši ko v drugih deželah.

Tako je pridelala na enem ha v letih 1935 do 1937:

	Romun-ska	Bolgar-ska	Madžar-ska
žit	9.9	11.9	13.9
rži	9.4	10.6	11.4
ječmena	7.4	13.3	13.5
ovsa	8.2	9.3	12.7
koruze	9.9	12.9	18.6
krompirja	65.4	67.6	71.5
sladkor. repe	164.5	216.9	207.5

Romunska vlada si zelo prizadeva, da bi povečala kmetijsko proizvodnjo in zato je razumljivo, da naroča kmetijske stroje v tako velikih količinah v Italiji in Nemčiji. Omeniti je še treba, da je znaten tudi donos romunske vrtnine in sadne proizvodnje.

Živinoreja je v Romuniji v zadnjih 15 letih precej nazadovala. Vzrok je v razdelitvi kmetijske lastnine, ki je prisilila kmetovalce, da bolj intenzivno obdelujejo polja in zanemarjajo živinorejo. Agrarna reforma skrbi sedaj, da se tudi glede živinoreje stanje izboljšuje.

O stanju romunske živinoreje kažejo naslednje številke.

Romunija je imela (milijonov glav):

	govod	ovc	svinj	koz	konj
1938	4.16	12.76	3.16	0.39	2.15
1932	4.18	12.35	2.99	0.35	2.03
1928	4.43	12.80	2.83	0.37	1.94

Romunsko gozdno bogastvo je bilo pred letom 1940 veliko in Romunija je imela tedaj približno 6.5 milijona hektarjev gozdne površine, 21% vse romunske površine. Z odstopitvijo severne Transilvanije je izgubila Romunija bogate gozdne predele.

Znatno je romunsko rudniško bogastvo in predvsem treba omeniti zemeljsko olje, glede katerega je Romunija v Evropi na prvem mestu. O romunski rudarski proizvodnji pričajo naslednje številke.

Proizvodnja železne rude je v Romuniji narasla od 94 milijonov ton v l. 1935 na 160 milijonov ton v l. 1940, proizvodnja manganovih rud v istem času od 19.8 na 90 milijonov ton, srebra od 14.7 ton na 29 ton in zlata od 4670 kg na 7000 kg.

Proizvodnja nafte pa je v istem času nazadovala od 8.67 milijona ton na 5.40 milijona ton. Najvažnejše ozemlje petrolejske industrije se razteza ob Karpatih v okrajih Prahova in Dambovita, središče petrolejske industrije pa je Ploesti, ki je zvezano s cevovodi s Konstanco in z rečnim pristaniščem Giurgiu. V celoti ima Romunija 60 čistilnic, v katerih je zaposlenih 20.000 delavcev. Ker je po izbruhu sedanje vojne skoraj popolnoma prenehal promet po Črnem morju, se je povečal celinski promet in zato je Romunija s sodelovanjem tehnikov in industrije Reicha zgradila še drugi cevovod med Ploesti in Giurgiu, hkrati pa povečala pristanišče v Giurgiu.

Spremembe mej niso škodovala romunskemu rudarstvu, ker so ostala vsa ležišča na romunskem ozemlju. V zadnjem času je romunska vlada s sodelovanjem nemških finančnikov ustanovila posebno družbo, ki naj dvigne romunsko železno proizvodnjo in izvede racionalizacijo v romunski rudarski industriji.

Zelo velik razvoj je dosegla v Romuniji tudi tekstilna industrija,

† Univ. prof. dr. Gregor Krek

V torek je umrl v Ljubljani univ. prof. dr. Gregor (Gojmir) Krek, odlični pravnik in glasbenik. Na vseučilišču je predaval rimsko in državljansko pravo. Rodil se je 27. junija l. 1875. v Gradcu, kjer je bil njegov oče vseučiliški profesor slovanskih jezikov. V Gradcu je dovršil pravne študije in konservatorij, po nekaj letih sodne prakse pa se je začel popravljati za akademski poklic. Redni profesor ljubljanske univerze je postal 27. januarja leta 1920., v šolskem letu 1921. je bil prvič izvoljen za dekana pravne fakultete, v naslednjem letu pa za rektorja univerze. Bil je dopisni član Slovenskega instituta v Pragi ter Hrvatske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Ko je bila l. 1933. ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, je bil med prvimi imenovan za njenega rednega člana, poverjeni pa so mu bili tudi posli njenega prvega generalnega tajnika.

Njegovo ime bo ostalo trajno zapisano tudi v slovenski glasbeni kulturi, za katero si je pridobil velike zasluge kot skladatelj ter kot urednik glasbene revije »Novi Akordi«. Bil je med prvimi, ki so se pri nas z besedo in dejanjem zavzeli za smernice modernega glasbenega okusa in ustvarjanja.

Dr. Gojmir Krek je bil vzor delavnosti ter je narodu daroval dela trajne vrednosti na področju znanosti in umetnosti. Njegova dela so njegov najlepši spomenik, a tudi kot človek bo ohranjen v častnem spominu.

ki zavzema danes prvo mesto tako glede števila zaposlenega delavstva (70.000 delavcev) ko tudi glede vrednosti proizvodnje. Bombažne industrije štejejo 250.000 vreten in 14.500 stavev, volnene tovarne 153.000 vreten in 4300 stavev, tovarne za svilo pa 1766 stavev. Romunsko kmetijstvo ne more dobiti tekstilni industriji surovin v zadostni količini in zato uvažava romunska tekstilna industrija polizdelke iz tujine. Ravno uvoz teh tekstilnih polizdelkov je igral važno vlogo v razvoju trgovinskih odnosov med Italijo in Romunijo.

Trdne temelje imata v Romuniji železarska in mehanična industrija, ki ju je začela romunska vlada l. 1940. nacionalizirati. V ta namen je pooblastila Romunsko narodno banko, da kupi večino delnic teh industrijskih podjetij. Zanimivo je, da se je romunska vlada zatekla k nemški industriji za sodelovanje pri tej nacionalizaciji. Tako je vstopila družba Göring v vrsto industrijskih skupin, kakor »Malaxa«, »Resita«, »Astra« itd.

Važna je tudi prehranjevalna industrija, zlasti pa sladkorne tovarne in oljarne. Od kemičnih industrij so važne predvsem industrije za proizvodnjo kalcijevega cianamida in sintetičnega amoniaka.

Več poskusov je tudi bilo za povečanje proizvodnje papirja in umetnega kavčuka. Da se ustvari v Romuniji proizvodnja sintetičnega kavčuka, je dala Nemčija vso potrebno pomoč.

Iz italijanskega gospodarstva

O industrializaciji Rima piše berlinski dnevnik »Börsen-Zeitung« v svojem uvodniku s poudarkom, da je po izvedbi Mussolinijevih načrtov postal Rim tudi gospodarska prestolnica Sredozemlja. Industrijski razvoj ima za Rim izrazito gospodarsko in tudi posebno arhitektonsko vrednost.

Za zvišanje glavne malih delniških družb, ki je bilo letos odrejeno, je bilo potrebno posebno dovoljenje, te dni pa je bil izdan zakon, po katerem lahko delniške družbe, ki se morajo do 30. junija 1945. prilagoditi predpisom novega zakonika ter zvišati svojo glavno na najmanj 1 milijon lir, do tega roka zvišajo svojo glavno brez posebnega dovoljenja.

Prihranjeni zneski delavcev v Libiji se bodo po odredbi libijskega guvernerja uporabili predvsem za denarne pošiljke v Italijo ali pa za nakup državnih papirjev in se bodo brez formalnosti izplačevali onim delavcem, ki se vračajo v Italijo.

Uvoz tekstilnega blaga iz Italije je po odloku madžarskega trgovskega in prometnega ministrstva dovoljen samo onim uvoznim tvrdkam, ki imajo s svojimi italijanskimi dobavitelji pogodbe o ceni ter plačilnih in dobavnih pogojih po dogovoru med italijansko in madžarsko industrijo.

Proizvodnja sekta, vermuta, marsalé in drugih pijač visoke alkoholne stopnje je do preklica prepovedana, ta prepoved pa ne velja za pijače te vrste, ki so namenjene za izvoz.

Italijansko-bolgarska plovbena družba je bila ustanovljena za ves blagovni promet med Italijo in Bolgarijo po Donavi.

Madžarska kmetijska industrija

Na Madžarskem obratuje okrog 700 mlinov, 3060 obratov za predelovanje mleka, 16 sladkornih tovarn, 17 pivovarn in 40 tovarn za konzerve. Ti obrati zadoščajo v veliki meri domači potrebi, so pa tudi važen faktor v gospodarstvu južnovzhodne Evrope.

Švicarska strojna industrija

Tudi v drugem letošnjem četrtletju je bil položaj švicarske strojne in elektrotehnične industrije zadovoljiv. Samo malo število delavcev te stroke je imelo skrajšano delovno dobo. Ker je pomanjkanje surovin zaradi preprečenih dobav vedno večje, ni mogoče presoditi, kako se bo položaj razvijal v bodoče. Zaradi pomanjkanja koks so morale razne livarne omejiti svoje obrate, kar ne bo brez neugodnega vpliva na vso strojno industrijo.

Začetki strojarstva

Ze od pamtveka si je prizadeval človek, da se zavaruje proti mrazu in mokroti. Pračlovek je v ta namen najprej uporabljal lubje in listje dreves, za obutev pa tudi izdolben les. Ščasoma pa se je začel zavijati in odejati v kože pobitih živali. Ker pa so surove kože razpadale in gnile in ker so jih uničevali mrčesi in žuželke, je začel misliti na to, kako bi jih obvaroval pred razpadanjem in konserviral. Pričel je surove kože zakopavati v zemljo ter jih je pred tem posipal z različnimi dišavami in tudi smrdljivimi rastlinami. Kože pa je tudi namakal v vodo, v kateri je raztopil razne rudnine in soli ter je na ta način skušal kože obvarovati pred razpadanjem, da bi jo mogel čim dlje uporabljati.

Pozneje je začel odstranjevati dleko in ščetine, kože pa je začel

Dve novi naredbi glede premoga, drv in oglja

Visoki komisar je izdal naredbo, s katero se urejajo proizvodnja, razdeljevanje in poraba rudninskega goriva za industrijske namene in za potrebe civilnega prebivalstva.

Z naredbo se po njenem 1. členu ureja proizvodnja, trgovina in poraba rudninskega kuriva (premoga, koks in lignita) za kakršno koli rabo v Ljubljanski pokrajini.

Po čl. 2. ne sme biti poraba kuriva za industrijske namene večja kakor določi Pokrajinski korporacijski svet (v naslednjem P. K. S.) po zaslišanju posebnega odbora.

Poraba kuriva za potrebe civilnega prebivalstva ne sme biti večja za nobeno družino, zajednico, ustanovo, tvrdko, javne obrate in urade nego jo določi P. K. S.

Čl. 5. — Javne in zasebne ustanove, samostojni obrtniki, lastniki tvrdk, poslovdje in likvidatorji družb morajo prijaviti P. K. S. v Ljubljani v 15 dneh od dne, ko stopi ta naredba v veljavo, na posebnem obrazcu, ki jim ga da občina, minimalno mesečno količino kuriva, ki jim je potrebna za industrijske namene ali kot surovina, količino porabljenega v letih 1940. in 1941., svojega stalnega dobavitelja kakor tudi zaloge, ki jih imajo na dan uveljavitve te naredbe.

Člen 4. — Družinski poglavarji, načelniki zajednic, poslovdje trgovinskih tvrdk in gostinskih obratov, oskrbniki poslopj s centralno kurjavo, upravniki ali predstojniki zasebnih in javnih uradov, upravitelji ustanov in vsi porabniki rudninskega kuriva vobče morajo v 15 dneh od dne uveljavitve te naredbe prijaviti P. K. S. na posebnem obrazcu, ki jim ga da ljubljansko mestno poglavarstvo, potrebo po takem kurivu za rabo civilnega prebivalstva (kuhanje in ogrevanje) za dobo od 1. oktobra 1942-XX do 31. marca 1943-XXI, količino porabljenega v letih 1940. in 1941. in svojega stalnega dobavitelja.

Hkrati morajo prijaviti na istem obrazcu zaloge, ki jih imajo posamezni porabniki na dan uveljavitve te naredbe.

Člen 5. — P. K. S. določi po prejemu prijav iz prednjega člena in po zaslišanju odbora iz člena 12. maksimalno mesečno količino kuriva, porazdeljenega po različnih vrstah, dovoljenih za porabo v industrijske namene, maksimalno količino zadevnih zalog, maksimalno mesečno količino dovoljeno za gospodinske in ogrevalne namene v mestu Ljubljani za dobo od 1. oktobra 1942-XX do 31. marca 1943-XXI, način oskrbovanja in razdeljevalno trgovino, pri kateri bo mogoče dobiti kurivo, in obvesti o tem prizadete stranke.

Člen 6. — Kurivo, potrebno za industrijo in za prebivalstvo, razdeljujejo v mestu Ljubljani v mejah nakazil P. K. S. izključno samo Trboveljska premogokopna družba, Premetni zavod za premog in Mestna plinarna neposredno ali po pooblaščenih prodajalnah.

Po čl. 7. je količina kuriva, ki presega maksimalno nakazilo P. K. S., na razpolago P. K. S. Take količine se plačajo lastnikom po uradni maksimalni ceni in se pri tem ne upošteva nobena pritožba ali strošek.

Člen 8. predpisuje za črni premog v industrijski porabi in pri preprodajalcih voditev razvida s posebnim vpisnikom, ki ga je pred uporabo vidiral P. K. S.

Člen 9. določa, da morajo premogovniki vsak ponedeljek sporočiti P. K. S. množico premoga, ki so jo nakopali v prejšnjem tednu in odpravili tvrdkam iz čl. 5.

Po členu 10. je od dneva uveljavitve te naredbe prepovedana prodaja rudninskega kuriva kateri koli osebi ali ustanovi razen v členu 6. navedenim.

V območju mesta Ljubljane ni dopusten po čl. 11. noben prevoz kuriva brez predpisane spremnice P. K. S.

Člen 12. določa, da smejo držav-

ne železnice in prevoznika podjetja prevzeti kurivo za prevoz v Ljubljano samo, če se jim predloži pooblastilo P. K. S.

Člen 13. — Pri P. K. S. se ustanovi poseben odbor, ki ga tvorijo: po en odposlanec Zveze Narodne fašistične stranke v Ljubljani, P. K. S., mestnega poglavarstva ljubljanskega in drž. gozdne milice, dva odposlanca Pokrajinske zveze delodajalcev, odseka za industrije in odseka za trgovce ter 2 odposlanca Pokrajinske delavske zveze.

Člen 14. izvzema od te ureditve porabo premoga za vojsko.

Člen 15. pooblašča komisarije okrajnih načelstev za ureditev porabe in priskrbe kuriva okrajnim središčem.

Člen 16. — Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo z ječo do dveh let in v denarju do 10.000 lir. Za sojenje kaznivih dejanj po tej naredbi je pristojno Vojaško vojno sodišče višjega poveljništva oboroženih sil »Slovenia—Dalmacija«. Blago, na katero se nanašajo kršitve in opustitve, se v vsakem primeru zapleni.

Člen 17. — Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za ljubljansko pokrajino.

Ureditev porabe lesnega oglja in drv

Da se uredi preskrba industrije in civilnega prebivalstva s kurivom, je izdal Visoki komisar naredbo, ki v glavnem določa:

Člen 1. — Poraba lesnega oglja in drv za industrijske namene, včevši plinske generatorje, ne sme presegati količin, ki jih določijo za vsako podjetje P. K. S. sporazumno s poveljništvom gozdne milice in po zaslišanju posebnega odbora po čl. 13. prejšnje naredbe o uporabi rudninskega kuriva.

Člen 2. je skoraj popolnoma identičen s čl. 2. prejšnje naredbe, le da se morajo prijaviti namesto premoga zaloge drv in oglja.

Iz člena 3. — P. K. S. določi mesečno količino oglja in drv, dovoljeno za porabo v industrijske namene, dobavitelja, pri katerem se bodo mogli zalagati, in maksimalno količino zadevnih zalog ter o tem obvesti stranke.

Po členu 4. sta prepovedana prodaja in nakup oglja in drv v količinah, ki presegajo za porabo dovoljene količine ali pa med drugimi osebami ali ustanovami nego so navedene v zadevnih pooblastilih.

Člen 5. — Kdor je pooblaščen uporabljati drva in oglje za industrijske namene, mora voditi razvid o nakupu in porabi tega ku-

riva dnevno v posebnem prejemnem in oddajnem vpisniku, ki ga prej vidira P. K. S.

Člen 6. je skoraj identičen s členom 4. prejšnje naredbe.

Člen 7. se v glavnem krije s členom 5. prejšnje naredbe.

Iz člena 8. — Oglje in drva, ki jih imajo zasebniki, trgovci in ustanove in industrijska podjetja, so, če presegajo maksimalno nakazilo P. K. S. na razpolago mestnemu preskrbovalnemu uradu v Ljubljani. Pri odvzemu se plačajo le količine po maksimalni uradni ceni in se ne upošteva nobena pritožba ali strošek.

Po členu 9. razdeljuje drva in oglje v mejah nakazil P. K. S. izključno le mestni preskrbovalni urad v Ljubljani neposredno ali preko pooblaščenih prodajal. Za nabavljanje drv in oglja pri proizvajalcih so pristojni izključno mestni preskrbovalni urad ali po njem pooblaščen ustanove in trgovci. Samo tem smejo prodajati proizvajalci drva in oglje, določeno za mesto Ljubljano.

Člen 10. — Prodaja drv in oglja je dopustna samo s pooblastitvijo mestnega preskrbovalnega urada. Isto velja tudi za prevoze drv.

S členom 11. se gozdna milica pooblašča, da brez nadaljnjih obli-

nosti ali poprejšnjega opozorila rekvirira gozdne površine kakor tudi posamič rastoča drevesa in drevesne skupine zunaj gozda, že pripravljena drva in oglje, proizvajalna in prevozna sredstva za proizvodnjo drv in oglja radi oskrbe mesta Ljubljane.

Za rekvizicijo se plača odškodnina, ki mora ustrezati razliki med uradno ceno drv in zneskom stroškov, potrebnih za izdelavo.

Naslednji členi določajo, da je za vsak prevoz drv in oglja potrebna pooblastitev poveljništva državne gozdne milice in brez tega pooblastila ne smejo prevzeti železnice in prevoznika podjetja kuriva za prevoz v Ljubljano.

Ta ureditev pa ne velja za drva, določena za vojsko.

Člena 16. in 17. sta identična s členoma 16. in 17. prejšnje naredbe.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

»Mara« tvornica peta, družba z o. z. v Borovnici. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator: Majaron Joško, industrialec v Borovnici.

Delniška družba pivovarne Union v Ljubljani. Izbršeta se člana upravnega sveta dr. Božič Mirko in dr. Skoberne Jurij, vpišejo pa se kooptirani člani upravnega sveta: dr. Leskovic Fran, odvetnik, dr. Dinko Puc, odvetnik, Avgust Volk, trgovec, in dr. Dominik Zvočelj, odvetnik, vsi v Ljubljani.

Cglasi

V
„Trgovskem listu“
imajo
vedno siguren
uspeh!

Zakon o rokodelstvu v Romuniji

Z novim zakonom je bilo te dni v Romuniji urejeno udejstvovanje rokodelcev. S tem zakonom je izvedena točna ločitev med rokodelci, ki so zaposleni v industrijskih obratih, ter med onimi, ki imajo po svoji učni dobi ter po praktični in teoretični kvalifikaciji pravico, da se udeležujejo kot samostojni obrtniški mojstri. Z novim zakonom so stopili v veljavo novi predpisi o vajenski in pomočniški dobi ter o polaganju pomočniških in mojstrskih izpitov. Določeno je tudi, koliko sme biti v samostojnih rokodelskih obratih obratnih vajencev in pomočnikov, zaključen pa je zakon z določilom, da se smejo v Romuniji udeleževati rokodelski mojstri in obrtniki samo iz onih tujih držav, ki po pogodbah nudijo iste pravice romunskim rokodelcem ali obrtnikom.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Nemci so nosili za časa tridesetletne vojne bojne obleke in visoke čevlje, tako imenovane švedske škornje, iz rjave ustrojene kravine.

Strojena koža, predelana z uporabo rastlin, je bila posušena precej trda in se je rada napila vode. Da bi to napako odpravili, so začeli kožo raztegovati in mazati z različnimi maščobami. S tem so dosegli, da se je tkivo, s katerim je prepleteno jedro kože, omehčalo ter je koža zaradi napite maščobe postala do neke mere nepremočljiva. Glede nepremočljivosti je bilo posebno znano rusko usnje, tako imenovana juhta. Rusi so kožo strojili z vrbnim lubjem in brezovim čreslom, kožo za podplate pa z vrbovim lubjem. V nekaterih evropskih deželah so skušali ponarejati rusko juhto, a se ti poskusi niso obnesli, ker niso imeli pravega brezovega lubja in tudi prave vode.

Strojarska obrt se je neprestano izpopolnjevala in se še danes iz-

popolnjuje. Danes se stroje kože predvsem s pomočjo kemično-kromovega procesa ter se na ta način stroje kože za najrazličnejše obrtne in industrijske namene. Ta način predelave kože prekaša rastlinsko strojenje, ker zelo skrajšuje dobo strojenja, in sicer od 12 mesecev na 4 tedne.

V Napoleonovih časih so iznašli strojenje kože z železnimi spojinami. Takrat pa se na ta način strojenje kože ni posebno obnesel, ker je bilo tako proizvedeno usnje trdo in lomljivo. Šele pozneje so iznašli načine, da se je tudi takšno strojenje obneslo.

V zadnjem času pa prevladuje strojenje z raznimi organskimi in anorganskimi snovmi, zlasti z raznimi kislinami. Zelo je razširjeno tudi kombinirano strojenje, da se pri strojenju uporabljajo tako rastlinska čresla kot tudi mineralne snovi in razne soli ter kisline. Katere snovi se uporabljajo, je odvisno od tega, za kakšen namen se bo uporabljalo usnje.

Iz srbskega gospodarstva

O novem programu lesnega gospodarstva, ki bo določen s posebnim zakonom, so te dni razpravljali v Beogradu. V praksi se je pokazalo, da so potrebne razne spremembe dosedanjih določil zaradi izboljšanja preskrbe železnice in rudniških obratov s stavbenim lesom ter prebivalstva s kurivom. Pri že določenih spremembah lesnega gospodarstva bo prišla privatna iniciativa do večje veljave. Na konferenci so razpravljali tudi o prehrani delavcev v gozdovih ter o mobilizaciji tovornih avtomobilov in drugih prevoznih sredstev za odvoz drv in drugega lesa iz gozdov. Za preskrbo Beograda s potrebnimi količinami drv so bila dana potrebna navodila, pri čemer je bilo ugotovljeno, da nedavno določene cene za drva ne bo treba zvišati.

Pred prvo svetovno vojno je Srbija izvažala precej svinj, po vojni pa je svinjereja nazadovala, ker so postale pokrajine Banata in Bačke središče izvoza svinj. V Srbiji so se tudi krčili hrastovi in bukovi gozdovi, kjer je bila nekdanj izdatna paša za svinje. Po zadnjem štetju je v srbskih pokrajinah blizu 900.000 svinj, nešteto mlade svinje do šestih mesecev. »Südost-Echo« ceni, da bi Srbija lahko redila dva do tri milijone svinj in da se bo v nekaj letih svinjereja znatno dvignila.

Iz madžarske gospodarske statistike

Po objavi Madžarskega statističnega centralnega urada se je indeks cen v trgovini na debelo (l. 1929. = 100) dvignil do 1. avgusta letos na 150, indeks vzdrževalnih stroškov s stanarino vred pa na 152.

Vloge pri denarnih zavodih glavnega mesta in pri poštni hranilnici so znašale konec julija 2376.2 milijona pengő in pride od tega na hranilne vloge 904.2, na tekoči račun pa 1472 milijonov. Prirastek enega meseca je bil pri hranilnih vlogah 39.9, pri tekočem računu pa 84.8 milijona pengő. Meseca julija je bilo prijavljenih 6 primerov insolvence s skupno pasivo 249.000 pengő.

Promet švicarskih železnic

V prvem semestru 1942. so imele švicarske železnice 77 milijonov potnikov, lani v isti dobi pa 70 milijonov. Dohodki osebne železniškega prometa so se povečali od 73 na 80 milijonov švicarskih frankov, skrčen pa je bil blagovni promet od 11 milijonov ton v lanskem na 10 milijonov ton v letošnjem prvem semestru. Najbolj je bil blagovni promet omejen v mesecu februarju.

Obvezno pridelovanje oljaric na Slovaškem

Slovaška vlada uvaža obvezno pridelovanje oljaric. Začetek je napravljen z oljnatu repico ali ogrščico na ta način, da morajo posestva, ki obsegajo nad 70 ha, v gospodarskem letu 1942./43. uporabiti 2% vseh svojih zemljišč za te nasade. Repica pa se pri tem ne sme pridelovati na škodo rži, pšenice, ječmena, ovsa in koruze. Strokovnjaki računajo, da se bodo s to naredbo nasadi oljnate repice že letos razširili na 4000 ha v vsej deželi. Pozneje pride na vrsto obvezno pridelovanje drugih vrst oljaric. Kakor znano, so na Slovaškem uvedene tudi premije za pospeševanje pridelovanja oljaric.

Mednarodni lesni trg

V številki z dne 18. avgusta podaja dunajsko strokovno glasilo za lesno gospodarstvo »Internationaler Holzmarkt« naslednjo sliko o položaju na mednarodnem lesnem trgu.

Nemčija

Z ustvaritvijo evropskega veleprostora je nastal tudi zaključen evropski gospodarski prostor, v katerem je našel pomembni trgovski predmet les svojo enotno združitev ter neodvisnost od lesa drugih kontinentov. Nemčija je postala največji evropski odjemalec lesa, hkrati pa je tudi eden največjih lesnih proizvajalcev. Posledica tega je urejeno, mirno in enotno stališče v evropski lesni kupčiji.

Zaradi te zavarovane podlage poteka kupčija z okroglim listnatim lesom, ki se potrebuje za zaboje, primeroma normalno in čvrsto. Povpraševanje je veliko, ponudba pa je naravnost popuščila in bo nazadovala po vsej verjetnosti do nove sečnje. Za proizvajalce zabojev zato ni lahko dobiti potrebni surovi les. Prenagljenih nakupov ali prodaj pa ni, ker vsakdo ve, da bo na vse zadnje vendarle dobil potrebni les. Težave pa povzročata transportno vprašanje in dodelitev vagonov. Zeleti je, da bi se dosegla generalna ureditev teh vprašanj. Položaj glede cen je vseskozi urejen. Zaradi velike potrebe so cene za kvaliteten les, kakršen se uporablja pri izdelavi zabojev, večinoma tik ob vrhnji meji dovoljenih cen. Uporaba slabšega materiala pri izdelovanju zabojev se ne izplača in se zato v glavnem uporablja bukev. Mehak les, kot n. pr. topolov, je v omejenem obsegu na razpolago. Tudi jelše je malo. Zaposlitev tovarn za zaboje se bistveno ni spremenila. Če bi se zaradi vojne racionalizacije trenutno ustavili nekateri obrati, bi bil ta izpadek zaradi polne zaposlitve drugih obratov popolnoma izravnal.

Slovaška

Čeprav se morajo vedno znova odstranjevali nekatere ovire za kupčijo, je vendar osnovni ton slovaškega lesnega trga popolnoma zdrav. Žage so dobro zaposlene in povprečno z okroglim lesom dobro založene, čeprav se v nekaterih krajih ni sečnja v popolnem obsegu izvedla. Povpraševanje iz iz raznih dežel je zadovoljivo, čeprav ni več tako močno kakor spomladi. Vprašanje cen pa ne poteka vedno po želji.

Madžarska

Potreba je ostala na isti višini in je za nekatere vrste še porasla, dočim ni v enaki meri porasla tudi ponudba. V ospredju so naročila vojske in ona za javna dela. Mnogim zasebnim tvrdkam primanjkuje materiala, zlasti industrija zabojev toži o tem. Glede lesa listovcev vlada vzdržnost, ker nove cene še niso bile objavljene. Trg z jamskim lesom je nezadostno oskrbljen. Tega lesa že od nekdaj gozdni lastniki niso radi proizvajali. Ker pa so se lani določile za ta les maksimalne cene brez oziroma na provenienco lesa, so gozdni lastniki iz vzhodne Madžarske močno omejili proizvodnjo tega lesa, ker zaradi visokih transportnih stroškov niso prišli na svoj račun. Zato je nastalo pomanjkanje na trgu z jamskim lesom.

Izvozna kupčija je živahna in za madžarske listovce vlada močno zanimanje. Kot kupec nastopajo predvsem Nemci, nato pa Švicarji. Švica je tudi velik odjemalec madžarskega oglja.

Hrvatska

Kakor smo omenili že prej, postaja hrvatska lesna kupčija vedno bolj čisto notranja zadeva. Ne samo težave v proizvodnji, temveč tudi visoke cene so vzrok, da se

zunanj kupci ne zanimajo za hrvatski les. V splošnem pa se pričakuje, da se bodo razmere v kratkem znatno izboljšale.

Domača potreba po lesu še vedno narašča zaradi številnih obnovitvenih del. Velika investicijska dela, gradnja železnice in cest in nova dela, ki so potrebna, ker postane Banjaluka glavno mesto Hrvatske, bodo potrebe po lesu še povečala.

Romunija

Razvoj na romunskem lesnem trgu obvladajo popolnoma razmere na denarnem trgu. Zadnja naredba o maksimalnih cenah za les iglavcev, o sortiranju in označbi kvalitete je sicer ustavila dvigovanje lesnih cen, ni pa odpravila negotovosti na lesnem trgu. Tako globoko segajoče naredbe potrebujejo pač vedno nekaj časa, da se morejo vpeljati v praksi.

Izvozna lesna trgovina se je omejila na nekatere slučajnostne pošiljke na podlagi starih zaključkov. Povpraševanje v deželi je živahno, zlasti za potrebe vojske. Večjih zalog skoraj ni v potrošniških središčih.

Švica

Švicarski lesni trg gre v nasprotju z drugimi trgi čisto svojo pot. Povpraševanje je padlo in se mnogokrat slišijo pomisleki zaradi cen in mnogi po sedanjih cenah nočejo kupovati. Težko pa je reči, če naj to pomeni ozdravitev trga ali pa gre na vse zadnje le za špekulacijo. O preveliki proizvodnji pač ne more biti govora, a tudi lesni uvoz je tako majhen, da ni preobilice blaga. Ker poleg tega gospodarstvo Švice ni v zastoju, tudi ni nobene prenasitnosti na trgu. Zanimivo bo, kako se bo švicarski lesni trg razvijal, ko se začne sečnja.

Nizozemska

Kupčijske možnosti so bolj odvisne od zalog kakor pa od povpraševanja. Lesni uvozniki upajo, da bodo nastale s Švedsko nove kupčijske možnosti v najkrajšem času. Nakupi švedskega lesa so dosedaj dosegli 18.000 standardov. V zadnjem času prihajajo vedno nove ladijske pošiljke lesa. Domača kupčija z lesom iglavcev se giblje v ozkih mejah, vendar pa je treba ugotoviti, da so domače žage ponudile večje količine.

Švedska

Značilni za mesec julij so bili veliki lesni nakupi. Večje količine je kupila Nemčija, med kupec pa so bile tudi Italija, Danska in Švica. V švedskih lesnogospodarskih krogih se govori, da je bilo letos kupljeno približno 350 tisoč standardov lesa. V zadnjem času so bile sklenjene med Nemčijo in Švedsko, pa tudi med Švedsko in Dansko, nove pogodbe, da bo ostala lesna trgovina tudi še nadalje živahna.

Zelo velike količine lesa je sprejel domači trg, ker je gradbena delavnost velika, poleg tega pa je vojska razpisala velike dobave. Posebno dobri odjemalci so tvrdke, ki izdelujejo barake, lesene hiše in zaboje. Celulozne tovarne predelujejo velike množine lesa v krmilno celulozo in stanično volno. Cene se v zadnjem času niso spremenile.

Finska

Finsko lesno gospodarstvo ima neprestane težave zaradi pomanjkanja delavcev ter zbog transportnih težkoč. Lesno gospodarstvo zato le težko vzdržuje proizvodnjo na stari višini in zato tudi ne poteka letošnja lesna kupčija vedno tako, kakor bi bilo želeto. Tako je Finska pri zadnjih nemško-finskih pogajanjih jamčila za dobavo 125 tisoč standardov lesa, od te količine pa manjka sedaj še 30 do 35 tisoč standardov. Ker so nova pogajanja pred vrati, bi bilo v interesu finskih izvoznikov, da čimprej pokrijejo prej omenjeni izpadek. To tembolj, ker nameravajo Finci pri novih pogajanjih zahtevati višje cene.

Trg z lesom za papir je napet. Papirnice niso mogle nabaviti vedno potrebne količine lesa in zato je bil tudi izvoz papirja manjši. Tudi jamskega lesa je malo, ker se je treba boriti s produkciskimi težkočami. Izvoz jamskega lesa še nikdar ni bil tako majhen ko letos.

Nalaganje lesa pa se razvija po načrtu. Zlasti velja to za pristanišča v Botniškem zalivu. Občuti pa se pomanjkanje ladij.

Privatna dvorazredna trgovska šola

Zbornice za TI (Pokrajinskega korporacijskega sveta)

v Trgovskem domu, Gregorčičeva 27

vpisuje vsako dopoldne za novo šolsko leto

Redni pouk se prične 1. oktobra

Razvoj proizvodnje jekla in železa

Prizadevanja samopreskrbe z železom in jeklom so bila živahna že med prvo svetovno vojno, potem pa so se tako stopnjevala, da so celo dežele, ki nimajo surovin ustanavljale svoje železarnice in jeklarne. Značilen primer take samopreskrbe nudi Danska, ki nima ne železnih rud ne premoga, pa je vendar v zadnjih letih z uvoženimi surovinami tako dvignila svojo industrijo železa in jekla, da dobiva od nje potrebne izdelke za svojo strojno industrijo in ladjedelnice. Ostale severne dežele imajo sicer ogromne zaloge železnih rud, prava samopreskrba pa ni mogoča zaradi pomanjkanja premoga. Švedska producira in izvažava surovo železo, jeklo in železne izdelke, Norveška producira in deloma tudi izvažava surovo železo, Finska železna industrija dobro napreduje, vse tri dežele pa morajo še vedno uvažati velike

količine železnih in jeklenih izdelkov.

V vsej severni Evropi so prizadevanja samopreskrbe od leta do leta močnejša, svoj višek pa so dosegla med sedanjo vojno. »Pester Lloyd« navaja o tem naslednje primere: Švedska vlada je nedavno dala na razpolago sredstva za nove plavže z letno kapaciteto 90.000 ton, ki bodo nadomeščali polovico dosedanjega uvoza. Na Norveškem projektirajo železarno in jeklaro na električni pogon s produkcijsko kapaciteto 150.000 ton. Tudi na Finskem je projektirana velika jeklaro, na Danskem pa je bila že l. 1940. ustanovljena družba, ki je zgradila jeklaro s kapaciteto 40.000 ton. Na Nizozemskem, kjer ni železnih rud, premoga in tudi ne primerljivih vodnih sil, so že med prvo svetovno vojno v Ymuidenu zgradili železarno in jeklaro, ki dela

z uvoženimi surovinami in ki bo zdaj močno razširjena.

Med južnoevropskimi deželami ima Portugalska znatna ležišča železnih rud in premoga, svojo proizvodnjo železa in jekla pa namerava razviti šele po vojni. V Španiji se ta proizvodnja uspešno razvija, Italija pa bo dobro uporabljala ležišča železnih rud v Albaniji. Že dolga leta se dobro razvija železna industrija na Hrvaškem in v Romuniji, Bolgarija pa namerava zgraditi železarno s kapaciteto 100.000 do 125.000 ton za izrabljanje rudnih ležišč v deželi. Turčija ima že od l. 1940. državno železarno in jeklaro in bo zdaj njeno kapaciteto dvignila na 180.000 ton.

Razvoj proizvodnje železa in jekla (1000 ton) v čezmorskih deželah kaže naslednji pregled:

	Kanada	Avstralija
	1913. 1938.	1913. 1938.
Železna ruda	280 1800	180 1900
Surovo železo	1030 770	47 940
Jeklo	1060 1170	14 1190

	Južna Afrika	Indija
	1913. 1938.	1913. 1938.
Železna ruda	— 500	380 2550
Surovo železo	— 300	200 1600
Jeklo	— 400	60 950

V Kanadi se je pridobivanje rud od l. 1913. do l. 1938. poestorilo. V Avstraliji se je v tej dobi rudna proizvodnja podesetorila, proizvodnja surovega železa podvajsetorila, proizvodnja jekla pa posedmorila. Indija je bila l. 1938. pri svetovni proizvodnji železnih rud na devetem mestu. L. 1939. je znašala njena proizvodnja železa 1.8 milijona, proizvodnja jekla pa nad 1 milijon ton. V Južni Afriki se bo kapaciteta največjega podjetja zvišala od 180.000 na 420.000 ton. V Avstraliji so transportne razmere neugodne zaradi velike razdalje med ležišči rud in premoga. V Južni Avstraliji pridobljeno rudo morajo voziti v 250 km oddaljene železarnice.

Tudi v Srednji in Južni Ameriki je delavnost industrije železa in jekla zelo živahna. V Mehiki bo ustanovljena državna železarna z dnevno kapaciteto 500 ton surovega železa. Brazilija ima velike zaklade železnih rud, razvoj industrije pa ovirata pomanjkanje premoga ter neugodna prometna lega glavnih rudnih ležišč. Lani je producirala Brazilija samo 130.000 ton surovega železa in 80.000 ton jekla, kar je pri njenem rudnem bogastvu zelo malo.

Krušno gospodarstvo Slovaške

Natančne cene za najvažnejše žitne vrste na Slovaškem so sedaj znane in sedaj se vidi, kako so se cene dvignile. Naslednje številke to jasno izpričujejo:

	pšenica	rž	ječmen
1939	Ks 160	135	113
1942	Ks 253	213	210

Pšenica se je torej podražila za 58%, rž za 57 in ječmen za 86%.

Napačno pa bi bilo misliti, da se je v istem razmerju podražil tudi kruh. Ta se je podražil samo za 10% zaradi intervencije vlade, ki je plačala razliko med višjimi cenami žit ter kruha. Vlada je dvig cene za kruh preprečila, ker bi višje cene povzročile tudi dvig mezd, kar pa ne bi bilo dobro. Vlada je zato odredila, da se primanjkljaj krije iz državnih sredstev. Čeprav bo to zahtevalo precejšnje žrtve države, vendar ni nevarnosti, da bi prišel zaradi tega državni proračun v nered, ker so se državni dohodki močno dvignili.

Denarstvo

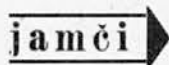
Za predsednika zagrebske borze je bil znova izvoljen njen dosednji predsednik dr. Stanko Švrljuga. Ker ima Švedska premalo kovin za kovanje novcev, bo zmanjšala v srebrenikih odstotek srebra, v bronastih novcih pa bo nadomestila bronovo zlitino z železno.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

izplačuje „A vista vloge“ vsak čas, „navadne“ in „vezane“ po uredbi. **Pupilarno varna!** Sodno depozitni oddelek, hranilniki, tekoči računi

Za vse vloge in obveze hranilnice

Mestna občina ljubljanska

Gospodarske vesti

Tvrde, ki so vložile prošnje za izdajo pooblastila za nakup spirita, naj se zglase v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij (soba 25/II med uradnimi urami) zaradi prevzema pooblastila.

Prav tako naj se zglase v pisarni Pokrajinskega korporacijskega sveta tudi trgovci, ki so vložili prošnje za izvoz oziroma za uvoz.

Nemška vlada je ustanovila v Vinkovcih nemški konzulat.

Hrvatski trgovinski minister je izdal naredbu o obveznem zbiranju kosti, kopit, parkljev in rogov v klavnicah, usnjarskih obratih, gostinskih obratih ter v predelovalnicah mesa.

Trgovinska d. d. »Izmjena« se je ustanovila z glavico 1 milijona kun v Zagrebu. Glavni namen družbe je pospeševati in voditi trgovinsko izmenjavo z Romunijo.

Hrvatske prometne oblasti so začele polagati drugi tir na železniški progi Sarajevo—Ilidže.

Iz Zagreba poročajo, da bo letos sadna letina na Hrvatskem zelo dobra. Posebno bogato so obrodile hruške, jabolka in češnje.

Carinski azilo so zvišali v Srbiji od 1500 na 1700%.

Srbska centrala za železo in kovine je odredila, da se morajo prijaviti vsi pisalni stroji in bicikli, če že niso bili prej registrirani. Tudi trgovci morajo prijaviti svoje zaloge. V bodoče bosta dovoljena prodaja in nakup pisalnih strojev ter biciklov le proti posebnemu dovoljenju centrale.

Bolgarska je dovolila uporabo saharina za sladkanje alkoholnih in drugih pijač. Ker bo zaradi tega potrošnja saharina zelo narasla, bodo v kratkem zgradili v okolici Sofije tvornico za izdelovanje saharina.

Bolgarske tvornice bombažnih tkanin bodo izdelale en milijon metrov močnih bombažnih tkanin za kmetosko prebivalstvo. Pri teh tkaninah bodo uporabili 50% bombaža in 50% celulozne volne.

Na Bolgarskem nameravajo zgraditi veliko tvornico vžigalic, ki bi letno izdelala 200 milijonov škatlic vžigalic. Bolgarska vlada se je zavezala, da bo letno kupila 120 milijonov škatlic vžigalic.

Po novi trgovinski pogodbi bo Madžarska dobavljala Bolgarski predvsem radijske aparate, električno žico, kmetijske stroje, tehnične aparate, filme, sol in kemikalije. Madžarska pa bo dobivala od Bolgarske surovine, tako n. pr. bakreno rudo za električno žico.

Madžarska bo imela letos izredno dobro letino paprike. Povpraševanje iz tujine po madžarski papriki narašča, ker je letošnja paprika tudi po kakovosti odlična. Cena paprike se zato dviga navzlic rekordni letini.

Turško trgovinsko ministrstvo pripravlja ustanovitev posebne delniške družbe za zunanjo trgovino, ki naj bi vodila uvozno in izvozno trgovino. Delničarji nove družbe so lahko tudi trgovci. Sedež družbe bo v Carigradu, svoje podružnice pa bo imela v Ankari, Smirni, Trapecuntu, Mersini in Adani.

V Švici bodo izvedli v 10 letovšnih sanacijo hotelov s pomočjo Zveze ter kantonov. Sodelovanje pri tej sanacijski akciji za hotelirje ni obvezno. Če pa se hotelir te akcije ne udeleži, izgubi pravico do prispevka od Zveze in kantonov.

V Švici so poostri predpise glede uporabe gradbenega železa. Sedaj je bilo potrebno posebno dovoljenje za uporabo gradbenega železa le tedaj, če se je za eno zgradbo porabilo več kakor 500 kg železa. Sedaj pa je potrebno posebno dovoljenje za vsako uporabo gradbenega železa.

Španski uvoz se je v primeri z 1. 1940. lani zmanjšal od 2.98 na 2.37 milijona ton, po vrednosti pa od 620.6 na 349.9 milijona pezet. Izvoz se je v istem času zmanjšal od 2.84 na 2.22 milijona ton, po vrednosti pa je narasel od 394 na 521 milijonov pezet.

Brazilska vlada je ukinila promet na nekaterih železniških progah zaradi pomanjkanja premoga.

Japonska je dosedaj investirala v Mandžuriji 896 milijonov jen. Od teh investicij odpade nad 60% na železnice.

Dobave - licitacije

Nabava šestih visokofrekvenčnih naprav

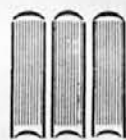
Pokrajinsko pošto, brzojavno in telefonsko ravnanje v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo za nabavo šestih visokofrekvenčnih naprav za izpolnitev medkrajevnega telefonskega omrežja.

Licitacija bo 14. septembra ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka, soba št. 42, Sv. Jakoba trg št. 2/I.

Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavcija.

Pogoji po Lir 20.— v pisarni ravnanstva.

KNJIGOVEZNICA Ljudske tiskarne

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

a) Knjigoveški oddelek:

Vezave vseh vrst od preprostih do razkošnih

* Zaloga poslovnih knjig in razstiranih papirjev za knjigovodstvo.

b) Torbarski oddelek:

Izdelovanje kovčegov, potnih in damskih torbic, aktovk, listnic, denarnic in sličnih galanterijskih izdelkov.

Solidno in priznano delo.

AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI V LJUBLJANI
naznanja žalostno vest, da je po dolgotrajni in težki bolezni umrl njen redni član in prvi generalni sekretar gospod

Dr. GREGOR KREK

redni profesor na univerzi

Zasluznemu članu in odličnemu znanstveniku bo Akademija ohranila trajen, časten in hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1942.

Società Anonima Delniška družba

COMTES MILANO

Via V. Monti, 26 — Tel. 81-880

Capitale int. ver. L. 600.000.—
Popolnoma vplačana glavica L. 600.000.—

Tessuti — raxon — misti seta — seta pura — uniti e stampati
Tkanine — raxon — svilnate — čista svila — gladke in tiskane
Calze misto seta e seta pura
Nogavice, svilnate in čisto svilene

Rappresentante: — Predstavnik:
BERTOCCO CARLO, VICENZA
Vicolo Cieco S. Silvestro, 35

„LAURI“

Ditta Dr. Aldo Zecchini

MILANO — VIA C. POMA, 36

TELEF. 51-767

Esportazione oli essenziali nazionali —
Izvoz eteričnih domačih olj
Aromi naturali per sciroppi farmaceutici —
Prirodne dišave za farmacevtske sirupe
Essenze per prodotti farmaceutici e cosmetici —
Olja za lekarniške in kozmetične izdelke
Speciali composizioni per Lapis Labbra o Creme di bellezza —
Specialne spojine za ustne črtnike in lepote
Essenze Composte per acqua di Colonia e di Lavanda —
Sestavljena olja za kolonjsko vodo in sivo
Profumi di fiori sintetici naturali —
Cvetlični parfumi, umetni in prirodni
CHIEDERE LISTINO PREZZI!
ZAHTEVAJTE CENIK!

COTONIFICIO VALLETICINO

TVORNICA BOMBAŽA

Milano

Via Principe Umberto, 34

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengo-
no usati con mirabile suc-
cesso e con soddisfazione
dai consumatori. Fate anche
Voi una prova e doman-
date il listino presso la

se sredstva Heumann upo-
rabljajo s čudovitim uspe-
hom in v zadovoljstvo od-
jemalcev. Poskusite enkrat
tudi Vi in zahtevajte cenik
pri

S. A. Heumann

MILANO, Via Stilicone 39

Giudici Evaristo & Co.

Milano

VIA GRAN SAN BERNARDO, 7

Tel. 981-027

VIA OREFICI, 2

Tel. 152-137

MACCHINARIO ED ACCESSORI
TESSILI

TEKSTILNI STROJI IN PO-
TREBŠČINE

MACCHINE INDUSTRIALI
INDUSTRIJSKI STROJI

Manifattura Superfibro

(Tvornica umetnih vlaken)

CARMINATI

MILANO

VIA PIETRO VERRI, 4

FILATI DI LANA

DI CELLULOSA

PREJA IZ STANIČNE

VOLNE

SUPERFIBRO (Brevettati)

UMETNA VLAKNA

(zak. zajamčena)

DITTA DE ZUANI & SOZZI

DI V. & F. SOZZI

Mednarodni prevozi

po morju in po suhem

Sedež centrale v Torinu

Via S. Francesco da Paola 13/G

Telefon: 49-280, 48-463, 44-888

Podružnice:

Milano: Via Clerici 13

Genova: Piazza S. Sabina 2

Canelli: Via Roma 1

Zastopništva:

Venezia, Trieste, Domodossola, Luino, Chiasso, For-
tezza, Postumia.

Zveze s tvrdkami in dopisniki po vsem svetu

Cotonificio di Caneghiano

Tovarna za bombaž

MILANO

VIA BAROZZI, 5

Filatura e ritorcatura ottone —

Filatura fiocco

dal N. 4 al N. 32. Filati misti

canape e fiocco dal N. 4 al N. 16

Predilnica in česalnica za bom-
baž — Predilnica za »fiocco«

od št. 4 do št. 32. Mešana preja

iz konoplje in »fiocca« od št. 4

do št. 16

FILATURA DI COSSATO

COSSATO

Accomandita Semplice,
Komanditna družba

Capitale L. 4.000.000. Tel. 90-58

Glavnica L. 4.000.000.

Telegr.: Filatura — Cossato.

Filati per tessitura — maglieria

e per confezioni a mano.

Ritorcatura e tintoria.

Preje za tkanje — pletenine in

za ročna dela.

Izdelovalnica sukanca in barvar-
nica.

Egidio & Pio Gavazzi

S. A. — D. D.

MILANO

CORSO MAGENTA, 48

Telef.: 80-151 — 80-152

Telegr.: Pioggia - Milano

Tessitura di seta, rayon, cotone

— Tutti i tessuti per ombrelli

— Tessuti per paracadute —

Fodere — Biancheria

Tkalcina za svilo, rayon, bom-
baž — Vsakršne tkanine za

dežnike — Tkanine za padala

Podloge — Perilo

Rappresentante a Lubiana

Zastopnik v Ljubljani

Alojz Dular — Tel. 2880

**SOCIETÀ ANONIMA
FRATELLI FILA**

Stabilimento di Pettinatura

Pettinatura Biella

in Genova-Fegino

Lavatura e Pettinatura

di fibre tessili

Stabilimento

di Filatura in Cossato

(Vercelli)

Filatura e tintoria di lana

e fibre artificiali

Stabilimento di Tessi-

tura in Coggiola

(Vercelli)

Tessitura di stoffe per uomo

e donna, alta novità

Magliificio Biellese - Biella

Maglieria intima — confe-

zioni di gran pregio

A. L. A. — Anonima

Lane Affini — Cossato

(Vercelli)

Filati fantasia per lavori

a mano ed a macchina

Česalnica volne

Česalnica Biella v Genovi-

Fegino

Pranje in česanje tekstilnih

vlakn

Predilnica v Cossato

(Vercelli)

Predilnica in barvarnica

volne in umetnih vlaken

Tkalcina v Coggioli

(Vercelli)

Tkalcina za moško in žensko

blago, zadnje novosti

Pletilnica Biellese-

Biella

Pleteno perilo — prvovrstni

izdelki

A. L. A. — Volnene

preje — Cossato

(Vercelli)

Modne preje za ročna

in strojna dela